

A Bartók-év eseménynaplójából

Január 3-án a New York-i Carnegie Hallban Bartók- és Dohnányi-művekkel álló koncerttel megkezdődött a Bartók-centenárium külföldi rendezvényeinek sorozata.

Az ENSZ — elsősorban az UNESCO — kezdeményezésére emlékkoncerteket zajlanak le az idén világszerte. A Magyarországon megalakult Bartók Emlékbizottság Külügyi Albizottságánál pedig 20 ország jelezte: megidenepli a jubileumot; mindenképp magyar előadóművészeket, tudósokat hívtak meg. Emlékbizottság alakult a Szovjetunióban is a száz esztendője született zeneköltő méltó megünneplésére; márciusban nagyszabású koncert, Bartók-emlékkiállítás, szobrának felavatása, A Melogija Hangkassza kiadós számú művét adja ki, a szovjet rádió és televízió több műsört szentel munkásságának. Szófiában is lezajlott az esemény sor első estje; a Gyermeknek című ciklus és a Második vonósnygyes hangzott el. Mint egy rádió-

riportból értesülhettünk — még Honoluluiban is Bartók emlékének áldoz az ottani szimfonikus zenekar.

Idehaza a múlt év derekán megalakult a Bartók Emlékbizottság. Elnökségében a magyar kulturális élet kiválóságai: elnöke Losonci Pál, elnökhelyettese Pozsgay Imre, titkára dr. Tóth Dező. Tagjai sorában B. Pásztor Dénes, ifj. Bartók Béla, Boldizsár Iván, Borsos Miklós, Denis Dille Bartók-kutató zenetudós és számtalan prominens művész és tudós foglal helyet. A centenárium eseményeinek lebonyolításában a társadalom legkülönbözőbb rétegei vesznek részt.

Az Emlékbizottság Tájékoztató és Propaganda Albizottságának vezetője dr. Kiss Kálmán, a Magyar Rádió elnökhelyettese.

Századunk legnagyobb magyar zenei géniuszának napjainkban már világnagyság, akinek alkotó egyénisége, tudományos tevékenysége, hitvallása, emberi tisztasága —

szellemi arculatának egésze: a zenét értő, szerető világ példaképe. Ezt a sokrétű arccát kell felmutatnunk oly módon, hogy maradó emléket hagyjon a legkülönbözőbb korú, érdeklődési körű emberek sokaságában.

— Önálló rádiós és tévés műsorok mellett számos nyilvános koncert közvetítésével, programok rögzítésével kapcsolódunk az esemény sorába. Az egész évre szóló programnak két csúcspontja lesz: Bartók születésnapján, március 25-én, és szeptember 26-án, halálának 35. évfordulóján. A rádió bevezetőként sugározza az *Igy láttam Bartókot* című sorozatot, amelyet ifj. Bartók Béla nyitott meg. Hatalmas közönségsiker a Somjai László zenetudós és Kocsis Zoltán zongoraművész Bartókot értelmező, a tévé nyilvánosság előtt lezajló, elemző dialógusa. A Kossuth adó januártól decembertől, 29 alkalommal sugározza a *Népdalgyűjtő — úton Bartók nyomában* című sorozatot. Miért szerettem Bartókot? E kérdésre az első válaszoló *Ferenecik János* volt, majd *Doráti Antal*, *Yehudi Menuhin*, *Mihály András*, *Solti György*, *Pierre Boulez*, *Leonard Bernstein*, *Ránki Dező*, *Jeugenyij Nyesterenko*, *Witold Lutskowski*, s a Bartók Vonósnygyes tagjai fejtik ki a zeneköltőhöz fűződő kapcsolatuk titkait.

Március 18-án ayatják fel Bartók utolsó házjabeli otthonában, a II. Csalán utca 29-ben (ahol 1932-től 1940-ig élt) a Bartók Emlékházat és *Varga Imre* Bartók-szobrát. A többszintes villában rekonstruálják a zene-költő egykori dolgozószobáját, itt kapnak helyet felbecsülhetetlen értékű kéziratok, könyvtára, magányjártó népi hangszerei, használati tárgyai; a nyolcvan férőhelyes koncertteremben pedig Bartók-kamaramzenei, ifjúsági és közművelődési előadásokat tartanak a jövőben. 25-én felavatják *Somogyi József* Bartók-szobrát a budai Bartók Béla úton.

Ezernél többen jelentkeztek a fiatalokat toborzó s a Kulturális Minisztérium, a Magyar Rádió és Televízió, valamint a KISZ által meghirdetett — nemhivatásos Országos Népdaléneklési Versenyre. Szeptemberben *"Pro Musica"* nemzetközi rádiós műsorverseny színhelye lesz a stúdió, e hó végén tartja meg a Nemzetközi Bartók Szimpozion is a Magyar Tudományos Akadémia Zene-tudományi Intézetének rendezésében, a budai Várkongresszusi központjában.

A felsorolhatatlanul sok és sokféle megemlékezés főkulcsa a március 25-i születésnap rendezvények, az októberi Zenei Világhét, a júniusi debreceni Bartók Kör-szfesztivál, a Pécsi Nyár, s a szeptemberben induló *Liszt-Bartók Nemzetközi Zongoraverseny* lesz (amelyre 400 érdeklődő jelentkezett a világ minden tájáról). Mindez híven tükrözi azt a tény, hogy az emigrációba kényszerült magyar géniusz végre igazán hazatalált.

Pérel Gabriella

Családjogi tudnivalók (2.)

A házastársak jogai és köteleességei

Sok embert érdekel az a kérdés, hogy hogyan alakulnak a házasságkötés időtartama alatt a házastársak vagyoni viszonyai. Nos, a legáltalánosabb szabály az, hogy a házasság megkötésével az együttélés idejére a férj és a feleség között úgynevezett házastársi vagyoni közösség keletkezik. Ez lényegében azt jelenti, hogy a férfi és a nő keresete, jövedelme egyformán bekerül a közös „kalapba”. Vagyis a házastársak összetartott közös tulajdonává válik mindaz — mégpedig fele-fele arányban — amit az együttélés alatt közösen vagy külön-külön szereztek. Ez akkor is így van, ha például csak a férj keres, a feleség pedig a háztartást látja el, a gyerekeket gondozza, neveli.

Fontos hangsúlyozni tehát, hogy nemcsak a közösen szerzett telek, családi ház, örökösök, gépkocsik válnak közös vagyonná, hanem a házastársak keresete, munkabérei is. Erdesi esetként fordult elő a bírósági gyakorlatban, hogy az egyik házastárs a másik tudta nélkül lottózott és több mint másfél millió forintot nyert. Utólag természetesen kiderült a dolog, és a másik házastárs is követelt belőle a részét. A vagyonmegosztásnál a bíróság helyt adott a kérésnek, mondván, hogy ez az összeg is részévé válik a házastársi közös vagyonnak.

Közvetlenül, hogy egyes vidékeken nagy divat a menyasszonytánc, amelynek során a vendégek a menyasszonynak pénzt adnak. Általában ez az összeg nem a menyasszony különvagyonára lesz, hanem ez is a házastársi közös vagyona kerül. Már csak azért is, mert a rokonok, ismerősök a pénzt a fiatal párnak adják az új életben való indulás megkönnyítésére.

Mi marad meg hát különvagyonnak? Azok a vagyonrészletek, amelyek az egyik vagy a másik házastársnak már

a házasság megkötése előtt megvoltak. Ezekből tehát a házasságkötéssel nem lesz közös vagyon. Ugyancsak a férj vagy a feleség különvagyonának számít a házasság fennállása alatt kizárólag az egyikük által örökölt vagy ajándékba kapott pénz, vagyontárgy. A különvagyon jövedelme azonban már ismét közös vagyon lesz. Tehát például különvagyongént takarékpénztárban elhelyezett pénz kamata már mindkét házastársat fele-fele arányban illeti meg. De ugyanezt mondhatjuk az áll- ja szaporulatára, a szőlő, gyümölcs termesztésére stb.

Alapvető és természetesen, magától értendő szabály, hogy a házastársak a közös házastársi költségeit a közös vagyonból kötelesek fedezni. A házastársak egymás iránti támogatási kötelezettségéből következő, hogy a felek — ha szükséges — különvagyonyokból (így például az örökökt, vagy ajándékba kapott stb. pénzükből) is kötelesek hozzájárulni a háztartás, a gyermekgondozás költségeihez. Ez még akkor is így van, ha csak az egyik házastársnak van különvagyon.

A házastársak kölcsönösen kötelesek egymás eltartására. Ennek a szabálynak különösen akkor van jelentősége, ha a férj és a feleség külön élt, esetleg már elvált. A különélt házastársat tartás-

díj akkor illeti meg, ha érte önhibéjában kívül rászorult — például részlegesen vagy teljesen munkaképtelen — és a tartásra nem vált érdemtelenné. Az elvált házastárstól érdemtelenség címén a tartásdíjat akkor kell megvonni, ha szándékosan a másik házastárs érdekeit durván sértő magatartást tanúsít, vagy a szocialista együttélés szabályait oly módon szegi meg, hogy a továbbiakban a tartásdíj fizetése súlyosan méltánytalan lenne.

A házastársi tartásra jogosultság megszűnik természetesen akkor is, ha a jogosult újabb házasságot köt, illetve vagyoni helyzete, személyi körülményei oly mértékben megváltoznak, hogy a tartásdíjra már nem szorul rá. A házastársi tartásdíj egyébként a törvényes feltételek fennállta esetén a gyermekgondozási segélyen levő anyának is jár.

Fontos tudnivaló, hogy házastársi tartásdíj általában csak a házasság felbontását követő öt éven belül követelhető. E szabály alól csak különös méltánylást érdemlő esetekben lehet kivételt tenni. Például akkor, ha a később rászorulttá váló feleség férjével legalább 15–20 évig együtt élt, nem volt keresőfoglalkozása, mert a háztartást vezette, a gyerekeket nevelte, gondozta.

D. A.

Pajtások és határőrök

Tíz éves az úttörő-határőrszázlólaj

A szegedi járás területén működő határőr őrsök az általános iskolákkal már közvetlenül az ellenforradalom utáni években jó kapcsolatokat építettek ki. Évente egy-két alkalommal az őrsök tiszti állományá felkereste az iskolákat, tájékoztatást tartottak a határőrrez, szükségszerűségéről és jelentőségéről. Utóbbi időben az avatósított tevékenységet is elvállalták. Az általános iskolai tanulókat évente egy alkalommal meglátogatják az őrsöt és rövid műsort adtak a katonáknak. A kapcsolatban azonban tapasztalható volt az egységes irányítás és a szervezetheg hiánya.

Ezen a helyzeten változtatott a zászlólaj megalakulása és ezzel egyúttal megteremtődött az egységes irányítás is. Bár konkrét tapasztalatok a zászlólaj szervezésének időszakában még nem álltak rendelkezésre, de a cél mégis világos és egységes volt.

A zászlólaj életrehívásának fontosságát a járási úttörőelöltség és a határőrkerület egyformán érezte. 1969-ben elgondolások születtek a zászlólaj megszerzésére és avatására. 1970-től az úttörő-határőrszázlósok tevékenységében nagyfokú intenzitás volt tapasztalható és a munka eredményeképpen 1971. május 23-án Mórahalmon megalakult a Horváth Pál Úttörő Határőrszázlólaj, amely a szegedi járásban működő egyik ős hős halottjának nevet vette fel.

Az Úttörő Határőrszázlólaj avatásán ott volt a névadó édesanyja, aki elsőnek kötötte fel a szalagot a Határőrség Országos Parancsnoksága által adományozott zászlóra. A zászlót az avatóünnepség óta, minden évben a legjobb munkát végző úttörőhatárőrszázlós őrzi. Az úttörőegység minden évben abban a körzetben tartja a szemlét, ahol a hős határőrs életét vesztette.

Az úttörő-határőrs szakaszok kiképzése 1971-től egységes kiképzési terv alapján történik. A gyermekek honvédelmi képzsét jól felkészült határőrök végzik. A szervezett kiképzés eredményeként szorosabbá vált a kapcsolat az iskolák és a határőrség között. A pajtások a gyakorlatban is nagy-szerűen hasznosították a foglalkozásokon tanultakat. Több esetben konkrét segítségnyújtottak idegen,

gyanús személyek felkutatásában, körözött bűnözők, határsértők elfogásában. Nagy elismerést jelent az úttörők részére az évenként megrendezett szemle, amikor bemutathatják felkészültségüket, szaktudásukat. A szemle olyan mozgósító erő, amely a pajtások figyelmét ráirányítja a kiképzési feladatok fegyelmezett és pontos végrehajtására. Az évenként szervezett szemle segíti a nagyobb közösségekben való gondolkodás fejlődését, a közösségi felelősség kialakítását. Lehetővé teszi a határőrs, parancsnokok és oktatók közötti szocialista viszony formálására.

A kiképzéshez, a szemlék és versenyek lebonyolításához az Úttörő Gárda határőrszázlósok megkapják a szükséges szakmai és technikai segítséget. Az itt szerzett elismerések, dicsérek vagy kitüntetések nagy ösztönzést adnak a további munkához. Elismerést és vonzódatást jelent az úttörők számára az is, hogy a határőrőrsön látogatást tehetnek.

Az általános iskolai tanulmányokat befejező úttörő-határőrök egy része az Ifjú Gárda határőrszakkörben folytatja a honvédelmi ismeretszerzést. Ez bizonyítja a honvédelmi nevelőmunka hatékonyságát és biztosítja a folytonosságot.

Az úttörő-határőrs zászlólaj alegységeinél, majd az Ifjú Gárda határőrszakkörökben dolgozó és onnét bevonuló fiatalok az elmúlt években jól megállták a helyüket katonáknak, s közülük sokan tiszthelyettesi rendfokozattal, többszörös Kiváló vagy Egység Elenjáró katonai címmel szerelték le.

A honvédelmi nevelésben elért sikerek, a zászlólaj alegységeinél, elsősorban a határőrs őrökönzettel segítőinek és a pedagógusok áldozatos munkájának köszönhetőek.

A Horváth Pál úttörő gárda határőrs zászlólaj tízéves, egésztevékenységét tehát a tervszerű munka, az egységes irányítás és kiképzés jellemzi. A zászlólaj eredményes munkáját a Haza Szolgálatáért Erdemérem arany fokozatával jutalmazta a belügyminiszter. A kitüntetéset Bakacsi Géza zászlólajparancsnok, a rőszekek általános iskolai igazgatója, a belügyi munka önkéntes segítőinek II. országs értékelésén vette át.

Gazsó Béla

Uszályok, tengerjárókon

Az OSZSZSZK Folyami Flottájának Minisztériumához tartozó műszaki-tervezőiroda munkatársai javasolják, hogy uszályok szállítására használják nagy tengerjáró hajókat a Szovjetunió belső vízi útjainak. Ezerint a tengerjáró fedélzetére veszi a megrakott uszályt és

a kikötőbe viszi, ahonnan azután vontatóhajók szállítják tovább őket a folyókön. Ez a megoldás gazdaságos, mert nem kell az építőanyagokat, gépeket, berendezéseket a tengerjáróról a partra, majd pedig az uszályokba rakodni,

Családi események

Josnak és dr. Dobai Eva Máriának Edina Eva, Karácsonyi Péternek és Kovács Judit Evának Petra Anna, Kiss Lászlónak és Rác Irén Matildnak Andras Gábor, Savanya Sándornak és Fodor Máriának Tibor Sándor, Imre József Ottónak és Sánta Gizellának József, Németh Ferenecnek és Balogh Olga Anikónak Zsolt, Herczeg Józsefnek és Bertha Eszter Máriának Bernadett Katalin, dr. Kakuszi Lászlónak és Otóti-Kovács Zsuzsannának László, Márton Istvánnak és László Klára Saroltának Klára, Pongó Gyulának és Gulyás Erzsébetnek Erzsébet, Lévai Antalnak és Rosenthal Gizella Erzsébetnek Norbert, dr. Szilárd János Andrásnak és dr. Temesvári Iris Beátának Gábor Andrásnak és dr. Szilárd János Andrásnak és dr. Temesvári Iris Beátának Balázs Krisztián, Bálint Antának és Gyémánt Etelkának Brigitta, Bálint Antalnak és Gyémánt Etelkának Bernadett, Nagy Ferenecnek és Nagy-Sarkadi Margitnak Csilla, Márki Györgynek és Katona Margit Zsuzsannának Adrienn, Rabi Mihály Mátyásnak és Kovács Erzsébetnek Edit, Czibula Lajosnak és Marton Etelkának János Barnabás, Monostori Jánosnak és Szabó Judit Etelkának Szilvia, Király Jánosnak és Jámbor Erikának Gábor János, Bartha Lóránt Istvánnak és Muesi Mártának Eszter, Szekeres Józsefnek és Bálint Aranka Jolánának Attila, Koledzinszky Richárdnak és Borbás Katalin Iónának Richárd, Szócs Gyulának és Tóth Edit Margitnak Gyula Levente, Radeczki Istvánnak és Szécsi Iónának Eva, Antal Istvánnak és Tóth Andrásnak István, Báni Bálintnak és Vigh Ipolyának Tímea Ipolya, Varga Sándornak és Tanács Gizellának Beata, Varga Zsoltnek és Pintér Olga Evának Zsófia, Kozenjak László Irmének és Baráth Ióna Evának Barbara, Veróka Ferenecnek és Szentéi Erzsébetnek Ferenec, Terescel Sándor Irmének és Kovács Erzsébetnek Erzsébet, Szerp István Józsefnek és Ke-

rekes Erzsébetnek Péter Sándor, Szerp István Józsefnek és Kereskes Erzsébetnek Zoltán Attila, Vincze Pál Péternek és Kopasz Erzsébetnek Pál Péter, Kovács Andrásnak és Mészáros Juliánának Hidiko, Szell Zoltannak és Gardián Rozáliának Adrienn, Kabal Sándornak és Bakos Erzsébetnek Barnabás, Schmidt Sándor Józsefnek és Bögre Lídia Máriának Lídia, Nemes-Nagy Tibornak és Sándor Szidóniának Olivér, Padala Lászlónak és Karácsonyi Györgynek Katalin Szilvia, Dobó Lajosnak és Szabó Júlia Saroltának Rita, Juhász Miklósnak és Kovács Magdolnának Hidiko, Hízó Józsefnek és Gacsó Eva Magdolnának József, Bórá Ferenc Lajosnak és Török Máriának Krisztina, Farkas András Ottónak és Megyesi Rozáliának András, Wolcz Lászlónak és Gaál Evának Eva, Sándorfi Tibornak és Fejes Katalin Máriának Tibor, Halik Györgynek és Ladányi Agnes Eszternek Akos, Boldizsár János Zoltánnak és Vágó Erzsébetnek Szilvia Mónica, Sónar Józsefnek és Bábkány Zsuzsanna Amáliának Sándor, Dunai József Istvánnak és Krunyit Teodorának Judit, László Józsefnek és Haldu Rozáliának Csaba nevű gyermekük született.

HALALOZÁS
Zsibók Andrásnak Agoston Rozália, Farkas Károlyné Stancs Anna, Rébék-Nagy Imre, Csikós János, Jenei Ferencné Kovács Margit, Nagy Mihályné Gábor Rozália, Vég János Irméné Fejcs Ida, Király István György, Vető József, Berta Vincénné Szil Zsuzsanna, Kovács Istvánné Csiz Ióna, Gilicz János, Tóth Kálmán, Barna János Józsefné Rác Rozália, Magyar Piroska, Virág Ferenecné Tóthpördi Etelka, Kósó Istvánné Vincze Rozália, Bárány Pálné Farkas Mária, Venczel Gyuláné Juhász Julianna, Anka Istvánné Zoboki Teréz, Juhász Jenő, Pálfi Károly, Tanács Vince, Tóth Irméné Gajdacs Rozália, Oveczky György, Nagy István, Szekeres Lajosné Peres Zsuzsanna, Kovács Sándorné Kerschbaum Sarolta, Gyémánt Rozália, Tankó Imre, Szabó Mátyás, Nagy Dezsóné Szil Irén Ióna, Bánai Imre, Puszkás János, Pópitay Józsefné Gombos Ióna, Tari Jánosné Tokaji Julianna, Orbán Szilveszterné Magyar Julianna, Kurunczi János, Györfi Mihályné Czifrok Ióna, Zakar János, Balla Emma Ióna, Jákó Pálné Horváth Erzsébet meghalt.

Halászat Vietnamban

Dinamikusan fejlődik Vietnamban a halászat. Az országos tengerparti vidékeken a halászat ósidők óta fontos szerepet játszik a lakosság elátásában. Jelenleg az ország előtt álló fontos feladatok egyike az ágazat nagyüzemi

fejlesztése, melynek révén a halászat még jelentősebb szerepet kaphat a lakosság élelmiszer-ellátásában. Ehhez a tervhez Vietnam jelentős segítséget kap a szocialista országoktól.